

گزارش

اجلاس ناکام گروه ۲۰۵

و انزوای آمریکا (هامبورگ ۲۰۱۷)

شماره: ۱۲۸

تیر ماه ۹۶

رصدخانه روابط بین الملل

ترجمان روز نگاهی است خبری و تحلیل گرایانه به اقدامات و پدیده های جهانی در حوزه فرهنگی، اجتماعی و روابط بین الملل

سخنی با خوانندگان:

رصد مداوم و تجزیه و تحلیل آخرین رویدادها در عرصه بین الملل برای ایجاد شناخت، روند شناسی و برنامه ریزی صحیح از جمله نیازهای ضروری است.

بدین منظور گروه رصدخانه روابط بین الملل مجمع جهانی صلح اسلامی این مهم را در دستور کار خود قرار داده و بخشی از آن را به صورت موردی با عنوان ترجمان روز منتشر می نماید.

هر گونه مساعدت و همفکری در جهت افزایش غنای این گزارش های خبری و تحلیلی مزید امتنان است.

بدیهی است طرح گزارش ها و تحلیل ها گرایشی نبوده و به عنوان نظر رسمی این مجمع نیز تلقی نمی گردد.

از آنجا که این گزارش صرفاً برای تعدادی از مسئولان و مدیران انتشار می یابد، بهره برداری، انتشار و کپی برداری از مطالب با هماهنگی این

مجمع مجاز خواهد بود. تلفن: ۸۸۵۳۸۲۴۸ ایمیل: iwpcf2008@gmail.com — آدرس تلگرامی: @iw_peace

گزارش موردی:

اجلاس ناکام گروه ۲۰

و انزوای آمریکا (هامبورگ ۲۰۱۷)

گروه ۲۰ انجمن مرکزی همکاری بین المللی در مسائل مالی و اقتصادی است. این گروه یک سازمان بین المللی به اصطلاح غیررسمی است. تصمیمات گروه ۲۰ به عنوان مجمع مهم غیررسمی همکاری های اقتصادی بین المللی نفوذ زیادی در سیاست های دولت ها و ملت ها دارد که می تواند توافقات الزام آور را بوجود آورد.

این گروه شامل ۱۹ کشور آرژانتین، استرالیا، برزیل، چین، آلمان، فرانسه، بریتانیا، هند، اندونزی، ایتالیا، کانادا، ژاپن، کره جنوبی، مکزیک، روسیه، عربستان سعودی، آفریقای جنوبی، ترکیه و ایالات متحده و اتحادیه اروپا است. کشورهای اقتصادی گروه ۲۰ حدود ۸۰ درصد اقتصاد جهان را در دست دارند. در سال ۲۰۱۵، تولید ناخالص داخلی چین ۱۹,۷ تریلیون دلار بود. به طوری که چین در صدر فهرست بزرگترین اقتصاد دنیا و پس از آن ایالات متحده و سپس هند و ژاپن قرار دارند. آلمان با ۳,۹ هزار میلیارد دلار پنجمین اقتصاد جهان است. حدود سه چهارم تجارت جهانی توسط کشورهای گروه ۲۰ انجام می شود. چهار کشور چین، ایالات متحده، آلمان و ژاپن که بزرگترین کشورها در زمینه صادرات می باشند، عضو گروه ۲۰ هستند. همچنین در میان ۲۰ کشور این گروه ۱۵ کشور با بیشترین حجم صادرات دیده می شوند. حدود دو سوم جمعیت جهان در کشورهای گروه ۲۰ قرار دارند. چین، پرجمعیت ترین کشور جهان با حدود یک میلیارد و ۳۸۰ میلیون نفر جمعیت است. پس از آن، هند با یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون نفر جمعیت قرارداد. سپس ایالات متحده آمریکا، اندونزی

و برزیل قرار دارند. روسیه نیز به لحاظ جغرافیایی بزرگترین کشور در جهان است. در این کشور حدود ۱۷ میلیون کیلومتر مربعی، حدود ۱۴۴ میلیون نفر زندگی می کنند. اندونزی بزرگترین کشور جزیره ای جهان در این گروه قرار دارد. برزیل بزرگترین و پرجمعیت ترین کشور آمریکای شمالی با بیش از ۲۰۰ میلیون نفر جمعیت، عضو این گروه است. لازم به اشاره است که نشست گروه ۲۰ بزرگتر و با اهمیت تر از نشست گروه ۸ است که اوایل سال جاری میلادی برگزار شد. البته گروه ۸ تبدیل به گروه ۷ شده چون روسیه به دلیل مداخله در کریمه از آن معلق شده است.

سازمان ها و شرکت های میهمان علاوه بر کشورهای عضو این گروه، به دعوت کشوری که ریاست اجلاس را عهده دار است، شرکت می کنند. مهمترین مهمان در نشستهای گروه ۲۰ اسپانیا است که به عنوان یک مهمان دائمی در آن شرکت می کند. کشورهای نروژ، هلند و سنگاپور به عنوان کشورهای شریک در گروه ۲۰ به این نشست دعوت شده اند. گینه به نمایندگی از طرف اتحادیه آفریقا، ویتنام به عنوان نماینده سازمان همکاری های اقتصادی آسیا و اقیانوسیه، سنگال به عنوان نماینده سازمان مشارکت برای توسعه آفریقا به این اجلاس دعوت شده اند.

آخرین اجلاس این گروه در شهر هامبورگ آلمان طی روزهای ۷ و ۸ جولای برگزار شد. در این اجلاس هامبورگ میزبان سران جی ۲۰ با شرکت ۱۹ کشور مهم اقتصادی دنیا و اتحادیه اروپا بود. در این دو روز بزرگترین قدرت های اقتصادی جهان، پرجمعیت ترین کشورهای جهان، بزرگترین کشور جزیره ای جهان و نهادهای بزرگ بین المللی در این اجلاس شرکت کرده و سیاست های مالی و اقتصادی و مسائل مهم جهان را زیر سایه تنش های بین المللی، اختلافات سیاسی و اقتصادی در عرصه جهانی، و همچنین تهدیدهای تروریستی برگزار کردند. اجلاس سالانه گروه بیست در میان خشم دهها هزار نفر از مخالفان سیاست های دول بزرگ در موضوعات مختلف از پیمان تغییرات آب و هوا تا سیاست های تجاری و اقتصادی در شهر هامبورگ برگزار شد. تغییرات آب و هوایی، بحران سوریه، مسئله تجارت آزاد، بحران کره شمالی، اجرای برنامه توسعه پایدار سازمان ملل، حقوق زنان، بحران پناهجویان و اقدامات ضد تروریستی از جمله محورهای اصلی این اجلاس بود. اما حاشیه های این دوره از اجلاس سران گروه بیست پر رنگ تر از متن آن بود. رفتارهای غیر متعارف ترامپ و خانواده اش و سیاست های او در موضوعاتی همچون خروج از پیمان تغییرات آب و هوا و سیاست های حمایت گرایانه از کالاهای آمریکایی باعث شد رئیس جمهور آمریکا در مرکز انتقادات هم در اجلاس سران گروه بیست و هم در خیابانهای هامبورگ باشد در ادامه این اختلافات که در نهایت باعث شکست اجلاس آلمان و انزوای آمریکا شد بحث می شوند.

اختلافات و توافقات روسیه و آمریکا در اجلاس

هر چند پوتین و ترامپ در اجلاس تلاش کردند اختلافات خود را کم رنگ نشان دهند اما به جز توافق بر سر آتش بس در بخشی از سوریه دست آورد دیگری نداشتند. به واقع همچنین خیلی زود اختلاف نظرهای پوتین و ترامپ از خلال اظهارنظرهای شان در نشست جی ۲۰ عیان شد. به گفته اوریشکین، وزیر توسعه اقتصادی روسیه این اختلاف هنگام سخنرانی پوتین

در نخستین نشست رسمی و عمومی اجلاس رخ داد. پوتین در واکنش به سخنان ترامپ که لحظاتی پیش از او کسری بودجه حدود ۸۰۰ میلیارد دلاری امسال آمریکا را به گردن رهبران و نمایندگان ۱۹ کشور دیگر حاضر در اجلاس انداخته بود، او را به نقض عدالت متهم کرد. او با اشاره به تحریم‌های یکجانبه و شکنجه‌های تعدادی از کشورها از جمله روسیه گفت: «ترامپ از عدالت در تجارت جهانی سخن می‌گوید اما معلوم نیست این عدالت در شرایط مالی و تجاری کنونی کجاست». اما سخنرانی ترامپ در روز نخست نشست گروه ۲۰ به طور ریشه‌ای با اظهارات سران سایر کشورها تفاوت داشت و موضع واحد آنها مبنی بر لزوم توسعه تجارت جهانی و اهمیت تضمین عدالت در توزیع عواید آن را نقض کرد و فقط به مسائل اقتصادی آمریکا پرداخت. اما انزوای آمریکایی به همین مورد خلاصه نمی‌شد.

البته روسیه و آمریکا در این اجلاس بر سر سوریه توافقاتی داشتند که مذاکرات ابتدایی آن چند هفته قبل از اجلاس برگزار شده بود. بر این اساس گفته می‌شود دو هفته قبل از دیدار رهبران دو کشور در آلمان، یک هیأت دیپلماتیک آمریکایی وارد فلسطین اشغالی شده و درباره ایجاد مناطق کاهش تنش در بخش‌های جنوبی سوریه و در مرز اردن و فلسطین اشغالی با این کشور، به عنوان یک راهکار برای کاهش تنش درگیری در سوریه و پایان دادن به جنگ در این کشور با مقامات ارشد اسرائیلی گفت و گو کرده‌اند. در این گفت و گو، مقامات اسرائیلی به نمایندگان آمریکا تأکید کرده‌اند که مخالف مسئولیت و رصد آتش بس و اتفاقاتی که در این منطقه می‌افتد، از سوی روس‌ها هستند. البته ایده ایجاد مناطق کاهش تنش بعد از آنکه دونالد ترامپ در ژانویه ۲۰۱۶ به ریاست جمهوری رسید، کلید خورده است و هم کاخ کرملین و هم کاخ سفید از این ایده به عنوان راه حلی برای پایان دادن به جنگ داخلی در سوریه استقبال کرده‌اند. در همین رابطه، ماه آوریل نیز بنیامین نتانیاهاو، نخست وزیر رژیم اسرائیل نیز بر اهمیت این ایده تأکید کرده و از آن به عنوان وسیله‌ای برای دور نگاه داشتن ایران و حزب الله از مرزهای فلسطین اشغالی یاد کرده است. برخی بر این باورند که ایده مناطق کاهش تنش در سوریه و بحث پیرامون آن از ماه گذشته و در پی مذاکرات چراغ خاموش بین روسیه، آمریکا و اردن، شدت گرفته بوده است. در حالی که اسرائیل مستقیم در این مذاکرات نقشی نداشته و تنها در جریان مفاد مذاکرات قرار می‌گرفته است.

منبع اصلی کسب اطلاعات اسرائیل از این گفتگوها ایالات متحده بوده است و وزارت دفاع آمریکا و این رژیم مستقیماً در باره این مساله در ارتباط بوده و همچنین وزارت خارجه اسرائیل نیز در جریان مذاکرات قرار می‌گرفته است. مذاکرات در رابطه با ایجاد مناطق کاهش تنش بسیار سری و طی روزهای گذشته نیز با سرعت و فشار زیادی در جریان بوده است. گفته می‌شود آمریکا مواضع خود را با اسرائیل هماهنگ می‌کرده و به عنوان نماینده اسرائیل در این مذاکرات با روسیه و سایر بازیگران بین‌المللی مذاکره می‌کرده است. بنابراین، دو هفته پیش «برت مک گرک»، نماینده ویژه آمریکا در امور ائتلاف عیله داعش برای سخنرانی در یک کنفرانس امنیتی وارد بیت المقدس شده و از این فرصت برای دیدار با سران رژیم اسرائیل از جمله وزارت دفاع، امور خارجه و همچنین مقامات ارتش اسرائیل پیرامون این موضوع استفاده کرده است. همچنین چند هفته قبل از آن نیز «مایکل راتنی» نماینده ویژه آمریکا در امور سوریه در فلسطین اشغالی بوده و در رابطه با مناطق کاهش تنش، دیدارهایی با مقامات اسرائیلی داشته است.

اسرائیل از این آتش بس سه خواسته دارد. **نخست اینکه** مذاکره پیرامون مناطق کاهش تنش به شکلی اساسی از مذاکرات در آستانه قزاقستان در رابطه با صلح سوریه، که در آن ایران و ترکیه عمیقاً درگیر و فعال هستند، جدا باشد. همچنین اسرائیل درخواست کرده است که ایران و ترکیه اساساً از تعیین هرگونه ماهیت و هویت مناطق کاهش تنش در سوریه ممنوع باشند؛ بنابراین، ایالات متحده با پذیرش این موضع، مذاکرات در این مورد را جداگانه با روسیه و اردن به پیش برده است. **دومین درخواست** اسرائیل این بوده که ایجاد منطقه کاهش تنش در جنوب سوریه، منجر به دور شدن هرچه بیشتر ایران، حزب الله و سایر گروه‌های نظامی شیعه از مرزهای فلسطین اشغالی و اردن شود. **سومین درخواست** نیز این بوده است که بیرون ماندن از جنگ داخلی سوریه به عنوان خط قرمز اسرائیل تعیین شود و بر این اساس این رژیم هیچ گونه مداخله‌ای در برقراری آتش بس و عملیات در مناطق کاهش تنش در سوریه نداشته باشد.

اختلاف در بیانیه پایانی و انزوای آمریکا

اختلاف میان آمریکا و سایر کشورهای گروه بیست درباره مسأله آب و هوا در بیانیه پایانی اجلاس در هامبورگ آلمان کاملاً آشکار است در بیانیه پایانی این اجلاس آمده است که آمریکا قصد دارد از معاهده پاریس خارج شود اما بقیه کشورهای گروه تأکید کردند که به معاهده پایبند هستند و در آن تجدید نظر نخواهند کرد. هرچند رئیس جمهوری آمریکا اعلام کرد کشورش از معاهده آب و هوای پاریس خارج می‌شود و انعکاس این موضوع در بیانیه پایانی، اقدامی غیرمعمول است؛ اما این بیانیه همچنین تصریح کرد که آمریکا بر پایبندی به راهکاری جهانی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای به منظور حمایت از رشد اقتصادی و تأمین امنیت انرژی تأکید کرده است. رهبران قدرت‌های اقتصادی جهان موسوم به گروه ۲۰ روز شنبه در بیانیه پایانی اجلاس خود در هامبورگ آلمان همچنین ضمن حمایت از تجارت آزاد، بر دفاع کشورها از شرکت‌ها و بازارهای داخلی در برابر تمهیدات غیرعادلانه اذعان کردند. مسأله آب و هوا و تجارت دو موضوع مطرح در این اجلاس بود که دلیل آن تا حدی موضعی است که از سوی دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در مورد این دو مورد اتخاذ شده است. بسیاری از کارشناسان بر این باورند که دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در پی تأکید سران گروه ۲۰ بر اجرای بی‌درنگ توافق زیست‌محیطی پاریس، منزوی شد. در متن بیانیه نهایی اجلاس گروه ۲۰ بر توافق پاریس و اجرای آن تأکید شد. گروه ۲۰ درخواست ترامپ برای مذاکره مجدد در مورد توافق پاریس را رد کرد و غیر قابل تغییر بودن این توافق را مورد تأکید قرار داد. در بیانیه نهایی اجلاس گروه ۲۰ آمده است: ما بازارها را باز نگه می‌داریم و اهمیت تجارت پرسود دو جانبه و متقابل و چارچوب‌های سرمایه‌گذاری و اصل نبود تبعیض را متذکر می‌شویم. رهبران گروه ۲۰ در این بیانیه همچنین بر تداوم مقابله با سیاست حمایت از صنایع و فرآورده‌های داخلی تأکید کردند. این گروه در عین حال بر نقش ابزارهای دفاعی قانونی در تجارت اذعان داشتند. گروه ۲۰ در بیانیه پایانی خود قید کرد: تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی، موتورهای مهم رشد، تولید، ابداع، اشتغالزایی و توسعه است. سران گروه ۲۰ همچنین خواستار جلوگیری از قاچاق انسان در قالب تمهیداتی برای مقابله با بحران جهانی مهاجران شدند. در بیانیه این گروه بر تعهد به مقابله با قاچاق مهاجران و عزم راسخ برای موضع‌گیری در برابر قاچاقچیان انسان تأکید شد.

برگزاری اعتراض مردمی به تسلط غرب

همزمان با آغاز نشست گروه ۲۰ در آلمان تعداد زیادی از مردم این کشور و سایر کشورهای جهان در راستای ابراز مخالفت خود با سیاست ها و اقدامات گروه ۲۰ تظاهرات برپا کردند که این تظاهرات با دخالت پلیس به خشونت کشیده شده و موجب بروز تنش در آلمان شده است. تاکنون حدود ۳۰۰ نفر از معترضان از سوی پلیس بازداشت شده اند. گفته می شود

با وجود اتمام نشست گروه ۲۰ در آلمان تظاهرات مسالمت آمیز علیه این نشست ادامه دارد. طی روزهای گذشته تعداد زیادی از مردم آلمان در این تظاهرات شرکت کرده و مخالفت خود با نشست گروه ۲۰ در هامبورگ را اعلام کردند؛ برخی از رسانه ها تعداد تظاهرات کنندگان را ۱۰۰ هزار نفر اعلام کرده اند. آنگلا مرکل صدر اعظم آلمان، در واکنش به این تظاهرات، به شدت از آن انتقاد کرده و گفته است: تظاهرات مسالمت آمیز را درک می کنم اما این تظاهرات خشونت آمیز زندگی شهروندان را به خطر انداخته و قابل پذیرش نیست.

اجلاس گروه ۲۰ و منافع جمهوری اسلامی ایران

اجلاس گروه جی ۲۰ سالهاست با گردهمایی ۲۰ کشور جهان که از اقتصاد قدرتمند و پیشرفته برخوردارند، برگزار می شود. به طور قطع ایران نیز می تواند عضو چنین گروهی باشد، اما گروه جی ۲۰ در شرایطی تشکیل شد که ایران به دلیل مسائل هسته ای در تحریم بود و روابط نامطلوبی با غرب داشت. بنابراین تهران عملاً از عضویت در چنین اجلاسی محروم ماند، درحالی که برخی از کشورهای کوچک منطقه که از اقتصاد چندان

پیشرفته ای نیز برخوردار نیستند، در این اجلاس عضویت دارند. از آنجا که دستور کار اجلاس جی ۲۰ بیش از هر چیز دیگری در مورد مسائل اقتصادی و همکاری های تجاری است و عموماً در حاشیه آن مسائل سیاسی و امنیتی جهان مطرح می شود، بدون تردید مذاکره درباره مسائل سیاسی و امنیتی جهان، به ویژه منطقه، مورد نظر اعضای اجلاس بوه است. براین اساس اجلاس گروه جی ۲۰ در آلمان به دلیل تحولات تازه آمریکا در خاورمیانه، دسیسه چینی های عربستان در منطقه علیه ایران و در نهایت دیدار زودهنگام پوتین و ترامپ در این اجلاس و تصمیمات آتی گروه جی ۲۰ درباره منطقه مورد توجه باید باشد، زیرا یکی از مسائلی که می تواند بر منافع ایران در منطقه تاثیرگذار باشد، ملاقات پوتین و ترامپ در اجلاس گروه جی ۲۰ و توافق آنها در مورد سوریه است و بی شک موضوعات اساسی مذاکره این دو مقام ارشد روسی و آمریکایی مسائلی همچون سوریه، داعش، اوکراین، سایر مسائل خاورمیانه و تحریم های روسیه و ناتو بر ایران تاثیر خواهد گذاشت. بدیهی است که نتیجه این مذاکرات علاوه بر منافع روسیه در شرایط و وضعیت ایران در منطقه تاثیر خواهد گذاشت. از سویی دیگر در اجلاس هامبورگ عربستان درصدد بود که با استفاده از لابی های خود در گروه جی ۲۰، بحرانی تازه علیه ایران و حتی قطر در منطقه ایجاد کند. البته این مساله که عربستان با استفاده از لابی های خود در گروه جی ۲۰ موفق به متقاعد کردن آمریکا و اتحادیه اروپا برای ایجاد بحرانی جدید علیه ایران و قطر خواهد شد، چندان قرین واقعیت نیست، زیرا همان طور که سیاست های

عربستان در میان کشورهای حاشیه خلیج فارس بی نتیجه ماند و در نهایت با قطر دچار مشکل شد، یا حتی در ائتلاف کشورهای خلیج فارس علیه ایران بازهم شکست خورد، این کشور نتوانست سایر کشورهای جهان را در اجلاس جی ۲۰ علیه ایران متقاعد کند، زیرا در شرایط کنونی برای نظام بین الملل و به ویژه اتحادیه اروپا امنیت جهانی و اقتصادی آرام و پویا از اهمیت بالایی برخوردار است. به همین دلیل سایر کشورها تا حد امکان در تلاشند که از ایجاد یک بحران تازه در منطقه ممانعت کنند. بحران تازه اقتصادی جهان را از هم خواهد پاشید و این مهم به زیان اتحادیه اروپا خواهد بود.

بیانیه پایانی نشست سران گروه ۲۰

سران گروه ۲۰ با انتشار بیانیه‌ای به نشست دو روزه خود در شهر هامبورگ آلمان، خاتمه دادند. تشدید سازوکارهای مربوط به FATF گروه اقدام مالی و نگرانی از بازگشت تروریست‌ها به کشورهای اروپایی از جمله بندهای بیانیه پایانی نشست سران گروه بیست در شهر هامبورگ آلمان بود.

متن این بیانیه به شرح زیر است:

۱. ما، رهبران گروه بیست، همه حملات تروریستی را در سراسر جهان به شدت محکوم می کنیم و در مبارزه با تروریسم و تأمین مالی آن، متحد و پایدار هستیم. این اقدامات وحشیانه، عزم ما را برای همکاری برای افزایش امنیت و محافظت از شهروندان ما تقویت کرده است. تروریسم یک منازعه جهانی است که باید در آن مبارزه کرد و پناهگاه‌های تروریستی در هر قسمتی از جهان باید از بین برود.
۲. ما مجدداً تأکید می کنیم که همه اقدامات مبارزه با تروریسم و تمام وظایف مربوط به قوانین بین المللی، از جمله قوانین بین المللی حقوق بشر، باید مطابق با منشور سازمان ملل متحد اجرا شود.
۳. ما خواستار اجرای تعهدات بین المللی موجود در زمینه مبارزه با تروریسم از جمله استراتژی مبارزه با تروریسم سازمان ملل متحد و تبعیت از قطعنامه های مربوطه و تحریم های هدفمند شورای امنیت سازمان ملل در خصوص تروریسم هستیم. ما به ادامه دادن به حمایت از تلاش های سازمان ملل برای جلوگیری از اقدامات تروریستی و مقابله با این فعالیت ها، متعهد هستیم.
۴. ما به تهدید رو به گسترش بازگشت جنگجویان تروریستی خارجی از مناطق درگیری مانند عراق و سوریه رسیدگی خواهیم کرد و همچنان به جلوگیری از ایجاد جای پای جنگجویان تروریستی خارجی در کشورها و مناطق دیگر سراسر جهان متعهدیم. ما قطعنامه ۲۱۷۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد (سال ۲۰۱۴) را یادآور می شویم که طیفی از اقدامات را برای مقابله با تهدیدهای تروریستی خارجی ایجاب می کند.
۵. ما تبادل سریع و هدفمند اطلاعات بین مقامات اطلاعاتی، انتظامی و مقامات قضایی را در زمینه به اشتراک گذاشتن اطلاعات عملیاتی، اقدامات پیشگیرانه و پاسخ عدالت کیفری را تسهیل می کنیم. ما تعادل لازم بین جنبه های امنیتی و محافظت از داده ها را مطابق قوانین ملی تضمین می کنیم. ما اطمینان خواهیم داد که تروریست ها به دست عدالت سپرده خواهند شد.
۶. ما تلاش خواهیم کرد ساختار فعلی اطلاعاتی بین المللی موجود در زمینه امنیت، سفر و مهاجرت از جمله اینترپل (پلیس بین الملل) را بهبود ببخشیم و از وجود توازن لازم بین جنبه های محافظت و امنیت اطلاعات، اطمینان حاصل کنیم. به طور مشخص، ما همه اعضای را تشویق می کنیم تا به طور کامل از راهکارهای مربوطه به اشتراک گذاری اطلاعات، به ویژه عملکردهای به اشتراک گذاری اطلاعاتی اینترپل استفاده کنند.

۷. ما از سازمان های مرزی خود می خواهیم همکاری برای شناسایی «سفر به منظور اهداف تروریستی» را تقویت کنند. این کار باید با شناسایی اولویت ترانزیت کشورهای مقصد تروریست ها، صورت بگیرد. ما از تلاش های ایجاد ظرفیت در این کشورها در این زمینه ها حمایت می کنیم ... ما استفاده بیشتر از برنامه های امنیتی گمرکی، از جمله در صورت لزوم، «برنامه امنیتی سازمان جهانی گمرک (WCO)» و «استراتژی ضد تروریسم» را تقویت می کنیم. این دو مورد، بر تقویت ظرفیت ادارات گمرک برای مقابله با مسائل مربوط به امنیت و مدیریت جریان های مرزی کالاها، افراد و وسایل حمل و نقل تمرکز می شود تا اطمینان به وجود بیاید که از قانون تبعیت می شود.
۸. ما با هماهنگی کامل به تهدیدات در حال تحول و آسیب پذیری های احتمالی در سیستم های امنیتی حمل و نقل و تبادل اطلاعات در ارزیابی های ریسک، رسیدگی خواهیم کرد. ما قطعنامه ۲۳۰۹ شورای امنیت سازمان ملل متحد (سال ۲۰۱۶) را یادآوری می کنیم که خواستار همکاری نزدیک تر برای اطمینان از امنیت جهانی خدمات هوایی و جلوگیری از حملات تروریستی شده است. ما اجرای کامل اقدامات موثر و مناسب حمل و نقل هوایی را که «سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری (ICAO)» تدوین کرده است، آن طور که لازم باشد در مشارکت با تمام دولت های عضو آن گسترش خواهیم داد. ما خواستار رسیدگی فوری به نقاط آسیب پذیر در خصوص امنیت فرودگاه ها مانند کنترل دسترسی و نظارت هستیم که در «کنوانسیون شیکاگو» به آنها پرداخته شده است. ما به طور مشترک اقدام خواهیم کرد تا اطمینان حاصل شود که استانداردهای امنیتی بین المللی بر اساس ریسک های فعلی مورد بازبینی، به روز رسانی و تطبیق قرار می گیرند و به اجراء گذاشته می شوند.
۹. ما بر اهمیت حمایت مناسب از قربانیان اقدامات تروریستی تأکید می کنیم و همکاری و تبادل بهترین شیوه های خود را برای این منظور افزایش خواهیم داد.
۱۰. ما قاطعانه بر عزم خود برای اینکه نظام مالی بین المللی را برای تأمین مالی تروریست ها کاملاً نامساعد کنیم، تأکید داریم. ما به تقویت همکاری بین المللی و تبادل اطلاعات از جمله کار با بخش خصوصی که در تلاش های جهانی برای مقابله با تأمین مالی تروریسم نقش مهمی دارد متعهدیم. ما بر تعهد خود به مقابله با تمام منابع، تکنیک ها و کانال های تأمین مالی تروریستی و نیز درخواست خود برای اجرای سریع و مؤثر قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل و استانداردهای FATF گروه اقدام مالی (در سراسر جهان تأکید می کنیم. ما خواهان تقویت اقدامات علیه تأمین مالی سازمان های تروریستی بین المللی به ویژه داعش، القاعده و وابسته های آنها هستیم.
۱۱. هیچ فضای امنی برای تأمین مالی تروریست ها در هیچ نقطه از جهان نباید وجود داشته باشد. با این حال، اجرای غیر منسجم و ضعیف استانداردهای سازمان ملل و FATF این امکان را فراهم می کند تا این تأمین مالی ادامه یابد. ما به از بین بردن چنین «فضاهای امنی» و به تسهیل ظرفیت سازی و کمک فنی به خصوص در ارتباط با مکان های مهم در زمینه تأمین مالی تروریست ها متعهدیم و از FATF در تلاش های خود برای تقویت ظرفیت و اثربخشی سازمان های منطقه ای به سبک FATF حمایت می کنیم.
۱۲. ما از اصلاحات مورد توافق در اجلاس FATF در ماه ژوئن و فعالیت های مداوم برای تقویت اجرای FATF حمایت می کنیم. ما همچنین از تصمیم FATF برای بررسی بیشتر تبدیل آن به یک نهاد حقوقی استقبال می کنیم. در این وضعیت درک شده است که FATF از یک مجمع موقت، به یک تعهد عمومی و سیاسی پایدار برای مقابله با تهدیدات

- پولشویی و تامین مالی تروریسم تبدیل شده است. ما همچنین از FATF برای آغاز روند عضویت اندونزی قدردانی می کنیم. این اقدامی است که نمایندگی جغرافیایی و مشارکت جهانی FATF را گسترش می دهد.
- ما همچنین از FATF می خواهیم که تازه ترین اطلاعات را تا زمان اولین جلسه وزیران دارایی و رؤسای بانک های مرکزی گروه بیست در سال ۲۰۱۸ ارائه دهد. ما از تمام کشورهای عضو درخواست می کنیم اطمینان یابند FATF منابع و پشتیبانی لازم را برای اجرای وظایف خود در اختیار دارد.
۱۳. ما از این موضوع استقبال می کنیم که مقابله با تأمین منابع مالی اقدامات تروریستی همچنان مهم ترین اولویت FATF است و منتظر ارتباط برنامه ریزی شده FATF با مقامات قضایی هستیم که به بهبود همکاری بین المللی و افزایش اثربخشی اجرای استانداردهای FATF کمک می کند.
۱۴. ما اجرای مؤثر استانداردهای بین المللی را در خصوص شفافیت و مالکیت سودمند افراد قانونی و تمهیدات قانونی برای مقابله با تامین مالی تروریسم پیش خواهیم برد.
۱۵. حملات کم هزینه از طرف هسته های کوچک و افراد، با مقادیر اندک پول که از طریق طیف وسیعی از روش های پرداخت منتقل شده اند، به یک چالش بزرگ تبدیل می شود. ما از بخش خصوصی می خواهیم به تلاش های خود برای شناسایی و مقابله با تأمین مالی تروریسم ادامه دهد. ما از وزرای دارایی و بانک مرکزی می خواهیم با FATF و FSB، بخش مالی، «واحدهای اطلاعات مالی» و شرکت های قانونی و FinTech در خصوص ایجاد ابزارهای جدید نظیر راهنمایی و شاخص ها برای استفاده از تکنولوژی های جدید به منظور بهبود عملکرد معاملات مالی تروریست ها همکاری کنند و با مقامات اجرایی قانون به منظور جلوگیری از شکاف اطلاعاتی و بهبود استفاده از اطلاعات مالی در تحقیقات مبارزه با تروریسم همکاری داشته باشند.
۱۶. ما از کشورهای جهان می خواهیم که به همه منابع جایگزین تأمین مالی تروریسم، از بین بردن رابط های بین تروریست ها در هر جایی که وجود دارند، جرایم سازمان یافته فراملیتی مانند انحراف سلاح ها، از جمله سلاح های کشتار جمعی، غارت و قاچاق آثار باستانی، آدم ربایی برای دریافت باج، مواد مخدر و قاچاق انسان رسیدگی کنند.
۱۷. اقدامات ضد تروریستی ما باید همچنان بخشی از یک رویکرد جامع باشد، از جمله: مبارزه با افراطی شدن و اجیر کردن، مقابله با جنبش های تروریستی و مقابله با تبلیغ تروریستی. ما بهترین شیوه های پیشگیری و مبارزه با تروریسم و افراط گرایی خشونت آمیز منجر به تروریسم و همچنین استراتژی های ملی و برنامه های افراط زدایی ... را تبادل خواهیم کرد.
۱۸. ما تأکید داریم که مقابله با تروریسم نیازمند بررسی کامل شرایطی است که تروریست ها از آن بهره برداری می کنند. بنابراین مهم است که تحمل سیاسی و مذهبی، توسعه اقتصادی و انسجام اجتماعی ترغیب و مناقشه های مسلحانه حل و فصل و نیز ادغام مجدد، تسهیل شود. ما اذعان داریم که برنامه های اقدامات منطقه ای و ملی می توانند به مقابله با افراطی شدن منتهی به تروریسم کمک کنند.
۱۹. ما دانش های مربوط به اقدامات مشخص برای رفع تهدیدات بازگشت جنگجویان تروریستی خارجی و افراد افراطی شده به داخل (کشورها) را به اشتراک می گذاریم. ما همچنین بهترین شیوه ها را برای زدودن افراطی شدن و برنامه های ادغام مجدد در جامعه از جمله در خصوص زندانیان را به اشتراک می گذاریم.
۲۰. ما با احترام کامل به حقوق بشر، با بخش خصوصی، به ویژه ارائه دهندگان خدمات ارتباطی و مدیران برنامه های مربوطه، در خصوص این موارد همکاری می کنیم: برای مبارزه با بهره برداری از اینترنت و رسانه های اجتماعی برای اهداف

تروریستی مانند تبلیغات، تأمین مالی و برنامه ریزی اقدامات تروریستی، ترور، افراط گرایی و اجیر کردن افراد برای تحقق اقدامات تروریستی، فیلتر کردن مناسب، شناسایی و حذف محتوایی که باعث اعمال تروریستی می شود، در این راستا بسیار مهم است. ما صنعت را تشویق می کنیم تا به سرمایه گذاری در بخش فناوری و سرمایه انسانی برای کمک به تشخیص و همچنین حذف سریع و دائمی محتوای تروریسم ادامه دهد. ما مطابق با انتظارات مردم (کشورهایمان)، همکاری با صنعت را تشویق می کنیم؛ تا دسترسی قانونی و غیر اجباری به اطلاعات موجود که در آن دسترسی برای امنیت ملی در برابر تهدیدات تروریستی ضروری است، ارائه کند. ما تأکید می کنیم که حاکمیت قانون به صورت آنلاین و همچنین آفلاین اجرا شود.

۲۱. ما همچنین بر نقش مهم رسانه ها، جامعه مدنی، گروه های مذهبی، جوامع تجاری و موسسات آموزشی در پرورش یک سازمان که به جلوگیری از افراطی شدن و تروریسم منجر شود، تأکید می کنیم.

چند ملاحظه کلیدی از بیانیه پایانی اجلاس جی ۲۰

۱- گسترش شکاف بین اروپا و آمریکا

اجلاس سران کشورهای گروه ۲۰ چند روز پیش در حالی به پایان رسید که از اختلافات آشکار بین آمریکا با آلمان و قدرت های اروپایی پرده برداشت. لازم به ذکر می باشد که نشست گروه ۲۰ در هامبورگ بیشتر به همایش تقویت اختلاف نظرات شبیه بود تا تقویت دیدگاه های مشترک. همچنین اختلاف نظر سیاسی و اقتصادی کشورهای عضو در مورد تحولات گروه بیست و بحران های جهانی تا آن اندازه شدت گرفت که آنکلا مرکل در آستانه برگزاری آن نگران این بود که کشورهای عضو بدون دستاورد مشخص و یا حتی اختلاف نظر بیشتر نسبت به قبل، نشست هامبورگ را ترک و اعتبار آلمان را در آستانه برگزاری انتخابات سراسری در این کشور خدشه دار کنند. شواهد حاکی از آن است که شکاف بزرگی در مواضع کشورهای گروه بیست با آمریکا درباره سیاست های اقتصادی به وجود آمده است و ۱۸ کشور این گروه و اتحادیه اروپا در یک سو و آمریکا در سمت مقابل قرار گرفته اند. پیش بینی می شود تداوم این اختلافات و شکاف، پایه های همکاری بین آمریکا و اروپا را متزلزل نماید.

۲- گسترش اعتراضات مردمی در حاشیه اجلاس نشانه نارضایتی از نظم غربی

گسترش اعتراضات بی سابقه علیه نشست جی بیست نشانگر آن است که نه تنها بسیاری از کشورهای جهان به خصوص کشورهای در حال توسعه از وضع سیاسی و اقتصادی جهان نارضایتی هستند، بلکه بسیاری از شهروندان جهان اول هم دل خوشی از نظم ناعادلانه غربی ندارند. برگزارکنندگان تظاهرات ها، جبهه بزرگی از نیروهای مخالف سیاست های جهانی سازی، مخالفان آمریکا، اتحادیه های کارگری، مخالفان معاهده تجارت آزاد بین اروپا و کانادا و آمریکا، گروه های چپ و رادیکال مخالف سیاست های کشورهای غربی و... را در بر می گرفت. علی رغم تقلای پلیس برای محدود کردن اعتراضات و انتقال به مراکز دیگر، هزاران نفر از مخالفان این نشست عمدتاً جریانات چپ از مدتی قبل وارد هامبورگ شده و در مناطق مختلف نزدیک به محل برگزاری این نشست، نشست های اعتراضی و تظاهرات برگزار کردند. لازم به توضیح است، علاوه بر برنامه های اعتراضی اعلام شده یک نشست موازی نیز از طرف سازمان های مدافع حقوق انسانی، محیط زیست، عدالت و برابری برای همه فراخوان داده شده بود. در این نشست صدها نفر از فعالان مبارزات اجتماع، سیاسی، کارگری، ضد سرمایه

داری، سازمان های زنان، حقوق بشری و سازمان های مدافع پناهندگی و... شرکت داشتند که در آخر هفته پیرامون مسائل و موضوعات مهم جهان امروز و راه های مقابله با سیاست های ضد انسانی کشورهای بزرگ، به بحث و گفتگو پرداختند.

۳- مقابله با تروریسم محور اصلی اجلاس

مطالعه محورهای اجلاس نشان می دهد مقابله با تروریسم اولویت اولیه اعضا است. علت این امر نگرانی های رو به گسترش در مورد گسترش تروریسم در سطح جهان است. البته تروریسم نگرانی بسیاری از کشورهای جهان است و برای مقابله با آن راه کارهایی جهانی لازم است. بر این اساس کشورهای جهان فراتر از گروه ۲۰ باید به شعار جهان عاری از خشونت و تروریسم پیوندند و با کنار گذاشتن سیاست دوگانه با هرگونه تروریسم مقابله کنند. اولویت اول هم باید مقابله با داعش باشد. بر این اساس تمامی شرکت کنندگان در این اجلاس بر مبارزه همه جانبه با تروریسم اعم از مالی، جهانی، رسانه ای و ... تاکید نمودند و همگی به اتفاق حملات تروریستی در جهان را محکوم کردند. و همچنین برای جلوگیری از پدیده شوم تروریسم در جهان بر تشکیل سازمان و موسسات آموزشی در سراسر کشور تاکید نمودند. همچنین شرکت کنندگان تاکید نمودند که بهترین شیوه های جلوگیری از بازگشت جنگجویان تروریستی خارجی و افراد افراطی شده به داخل (کشورها) را به اشتراک می گذارند زیرا تروریسم یک منازعه جهانی است که باید با آن مبارزه کرد و پناهگاه های تروریستی در هر قسمتی از جهان باید از بین برود. باید بر این نکته تاکید نمود که این موضوع در اجلاسهای دیگری مثل اجلاس سران گروه هفت نیز به آن اشاره شده است. مشکل توافقات گروه بیست درباره مبارزه با تروریسم و بی نتیجه بودن این توافقات در کاهش سطح تهدیدات و اقدامات گروه های تروریستی در این است که تعریف روشنی از تروریسم و مبارزه با گروه های تروریستی نمی شود. دولتهای غربی با تروریسم برخوردی دوگانه دارند حزب الله و حماس را که از کشورشان در برابر یک رژیم متجاوز دفاع می کنند در فهرست گروه های تروریستی قرار می دهند از سوی دیگر از برخی گروه های تروریستی به خاطر مخالفت با دولت سوریه حمایت می کنند. تداوم جنگ و خونریزی در سوریه فقط بخاطر سیاستهای دوگانه دولتهای غربی در مقابله با گروه های تروریستی است.

۴- تلاش عربی_آمریکایی برای انزوای ایران

در خلال اجلاس جی بیست عربستان تلاش کرد با حمایت آمریکا ایران را در محور مذاکرات یعنی مقابله با تروریسم قرار دهد و ایران را حامی تروریسم معرفی کند. با این حال برعکس آنچه انتظار داشتند خود منزوی شدند. از جمله اینکه آمریکا حتی نتوانست دستور کار خود را پیش ببرد و عربستان خود به دلیل تحریم قطر منزوی شد. به واقع بسیاری از کشورهای اروپایی در مذاکرات دوجانبه با آمریکا و عربستان ایران را عامل مقابله با تروریسم از جمله داعش معرفی کردند و سیاست عربستان در مقابله با ایران و آمریکا در تداوم تحریم ایران را نقد کردند.

۵- اقدامات مقابله ای از طریق FATF علیه ایران

یکی از بند های بیانیه اجلاس جی ۲۰ تاکید بر تقویت همکاری بین المللی و تبادل اطلاعات از جمله کار با بخش خصوصی که در تلاش های جهانی برای مقابله با تامین مالی تروریسم است. و تمامی شرکت کنندگان تعهد خود به مقابله با تمام منابع، تکنیک ها و کانال های تامین مالی تروریستی و نیز درخواست خود برای اجرای سریع و مؤثر قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل و استانداردهای FATF گروه اقدام مالی در سراسر جهان تاکید شد و خواهان تقویت اقدامات علیه تامین مالی سازمان های تروریستی بین المللی به ویژه داعش، القاعده و وابسته های آنها شدند. لازم به ذکر می باشد که گروه ویژه اقدام مالی

تاکید می کند کشورها مکانیسم های داخلی خود را منطبق با استانداردهای بین المللی برای مقابله با تامین مالی تروریسم داشته باشند. در این میان باید بر این نکته توجه داشت که در جریان اجلاس سالانه FATF در اسپانیا، دولت دونالد ترامپ رایزنی های گسترده ای با حمایت برخی کشورهای منطقه برای وضع مجدد اقدامات مقابله ای از طریق FATF علیه ایران به راه انداخت و نگرانی های ویژه و فوق العاده ای درباره شکست ایران در رسیدگی به کاهش ریسک تامین مالی تروریسم و در نتیجه تهدید جدی علیه یکپارچگی سیستم مالی بین المللی مطرح شد، همچنین از اعضا و نهادهای تصمیم گیری خواسته شده بود که اقدامات مقابله ای موثری را در پیش بگیرند تا بخش های مالی خود را از ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در ایران حفظ کنند. در این راستا جمهوری اسلامی ایران فعالیت هایی را برای اجرای قوانین داخلی خود و در تعامل با این نهاد آغاز کرده که در نهایت منجر به ارتقای وضعیت کشورمان در رده بندی این نهاد خواهد شد. باید بر این نکته اذعان داشت که طیف وسیعی از کشورها به ویژه اعضای اتحادیه اروپا از پیشرفت ها و وضعیت کشورمان در زمینه مقابله با پولشویی و تامین مالی تروریسم داعش ابراز رضایت کرده اند اما عناصر تندرو دولت امریکا با مدیریت کاخ سفید سعی دارند اقدامات مقابله ای را مجدداً وضع کنند و با سیاست های افراطی خود به انزوای هرچه بیشتر ایران دامن بزنند.

لازم به ذکر می باشد که این نگرش اولیه به اجلاس جی ۲۰ می باشد و ضرورت دارد که بسیاری از کارشناسان برجسته به حواشی این اجلاس با دقت نظر کافی توجه داشته باشند.

تحلیل و فرجام

برگزاری اجلاس هامبورگ و انزوای امریکا نشان داد تحلیل ها در مورد افول نظم آمریکایی و شکست جهانی شدن و آمریکای شدن صحیح می باشند. به واقع ظهور قدرت های تجدیدطلبانه در جهان و ضعف ساختارهای داخلی و ایدئولوژیکی امریکا، منجر به شکست و افول دکترین نظم نوین جهانی به رهبری ایالات متحده امریکا در نظام بین الملل شده است. امروز، امریکا نه یک قدرت هژمون جهانی است و نه توانایی حفظ عنوان «برقدرتی» را در میان قدرت های جهانی نوظهور دارد. این، تنها حرف و حدیث رقیب های امریکا نیست که بیافند؛ بلکه امروز سیاستمدارها، صاحب نظران و نویسندگان امریکایی نیز در داخل و خارج امریکا از آن صحبت می کنند. اکثریت اندیشمندان به این نظراند که «نظم نوین جهانی» به رهبری امریکا در حال عقب نشینی است و تاکتیکی نیست؛ زیرا نشانه های زوال هژمونی امریکا در جهان از سال ۲۰۰۸ به این سو بر همگان پیداست. در همین زمینه مک کوی معتقد است که یک احتمال برای نظم جهانی آینده، این است که بین سال های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴، شاهد ظهور قدرت های دیگر مانند چین، روسیه، برزیل و هند خواهیم بود که باهم همکاری خواهند داشت و در مقابل، قدرت های مانند انگلیس، آلمان، ژاپن و امریکا عقب نشینی و افول خواهند کرد و اتحاد خود را از دست خواهند داد. از دید مک کوی، احتمال دیگر برای نظم جهانی آینده، نظم جهانی «نوستالیایی» است که در آن هژمون های منطقه ای ایجاد خواهند شد و هر هژمونی بر منطقه خود مسلط خواهد بود. به عنوان مثال، برزیل در امریکای جنوبی، ایالات متحده در امریکای شمالی، چین در آسیای جنوبی، روسیه در قفقاز، آفریقای جنوبی در آفریقا است و در این شرایط، فضا، فضای مجازی و اعماق دریاها از کنترل «پلیس سابق» یعنی امریکا خارج خواهد شد و جوامع جهانی جدید تاسیس می شوند.

منتظر ارایه نظرات و پیشنهادات تکمیلی شما نخبگان و کارشناسان گرامی خواهیم بود.

رصدخانه روابط بین الملل مجمع جهانی صلح اسلامی